

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 31Nt/17/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8123011442
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Radoslav Harangozo
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2023:8123011442.2

Uznesenie

Okresný súd Prešov, samosudcom JUDr. Radoslavom Harangozom na verejnom zasadnutí konanom dňa 6. novembra 2023, takto

rozhodol:

Podľa § 73 ods. 1 Trestného zákona v spojení s § 299 ods. 1 Trestného poriadku ukladá obvinenému A. B., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom C. – D., E. F. XXX/X ochranné psychiatrické liečenie ambulantnou formou.

odôvodnenie:

Dňa 25.8.2023 bol tunajšiemu súdu doručený návrh Okresnej prokuratúry Prešov na uloženie ochranného psychiatrického liečenia ambulantnou formou A. B., nar. XX.XX.XXXX v Košiciach. Návrh bol odôvodnený tým, že uznesením povereného príslušníka OO PZ Prešov – Juh sp. zn. ORP-301/JU-PO-2023 zo dňa 29.3.2023 bolo začaté trestné stíhanie podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku a uznesením tej istej spisovej značky zo dňa 25.4.2023 vznesené obvinenie podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku pre spáchanie prečinu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že dňa 2.2.2023 v čase okolo 19.00 hod. pred obytným blokom na ul. Bratislavskej č. 12 v Prešove zapaľovačom založil požiar, ktorým poškodil dva plastové kontajnerové nádoby, z toho jeden kontajner šedej farby s označením MGB 1100L s čiernym vekom, určený na zmesový komunálny odpad v hodnote 196,20 EUR s DPH a druhý kontajner s označením s označením MGB 1100L č/ž na odpad, na ktorom obhorela iba jedna strana v hodnote 210 EUR s DPH, čím tak spôsobil škodu poškodením pre Technické služby mesta Prešov, a.s., ul. Bajkalská č. 33, 080 01 Prešov, IČO: 317 189 14 v celkovej sume 406,20 EUR s DPH. V priebehu vyšetrovania bola do konania pribratá znalkyňa z odboru psychiatrie MUDr. Kornélia Fabišíková v zmysle § 142 ods. 1 Tr. Poriadku, aby podala posudok o zdravotnom stave A. B.. Znalkyňa vo svojom znaleckom posudku konštatovala, že obvinený v inkriminovanej dobe a aj teraz trpí duševnou poruchou vo vlastnom slova zmysle jednoduchou schizofréniou, ako aj mentálnou retardáciou stredne ťažkého stupňa. Z toho dôvodu obvinený nechápe zmysel trestného stíhania a jeho pobyt na slobode je nebezpečný. Obvinený A. B. nemohol rozoznať nebezpečnosť svojho konania pre spoločnosť a nemohol ovládať svoje konanie, lebo sa skutku dopustil pod vplyvom takej duševnej poruchy, ktorá spôsobila stratu obidvoch týchto schopností, t.j. rozpoznávacích a ovládacích. Podľa znaleckého posudku prognóza ďalšieho vývoja osobnosti obvineného nie je priaznivá a znalkyňa odporúča nariadenie ochranného psychiatrického liečenia ambulantnou formou. Z týchto dôvodov prokurátor uznesením sp. Zn. 2Pv 212/23/7707 zo dňa 27.7.2023 podľa § 215 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku trestné stíhanie proti obv. A. B. zastavil a navrhol uložiť mu ochranné psychiatrické liečenie ambulantnou formou.

Podľa § 73 ods. 1 Trestného zákona, súd uloží ochranné liečenie v prípadoch uvedených v § 39 ods. 2 písm. c) a § 40 ods. 1 písm. c) alebo ak páchatel činu inak trestného nie je pre nepríčetnosť trestne zodpovedný a jeho pobyt na slobode je nebezpečný.

Na verejnom zasadnutí vykonal súd dokazovanie výsluchom znalkyne A. G. H. a prečítaním návrhu Okresnej prokuratúry, prečítaním výpovede obvineného z prípravného konania na č.l. 62 -63, prečítaním

výpovede svedka – poškodeného z prípravného konania č.l. 67 – 68, listinných dôkazov zo spisu sp.zn. 31Nt/17/2023 č.l. 1-30, č.l. 52, č.l. 55, č.l. 108, prečítaním rozsudku OS Prešov sp. zn. 38Ps/10/2023 zo dňa 6.9.2023 a oboznámením podstatného obsahu spisu Okresného súdu Prešov sp. zn. 1Nt/4/2023, pričom zistil nasledovné.

Z výpovede znalkyne z odboru zdravotníctvo a farmácie, odvetvie psychiatria, A. G. H. vyplynulo, že obvinený B. v čase skutku v čase skutku dňa 02.02.2023 v čase okolo 19.00 hod., ako aj v čase znaleckého vyšetrenia trpel na mentálnu retardáciu stredne ťažkého stupňa, imbecilitu a jednoduchú schizofréniu (duševnú poruchu v zmysle psychózy). Obe diagnózy sú trvalého charakteru. V detstve mu bola diagnostikovaná pervazívna vývojová porucha s autistickými rysmi. Tieto uvedené trvale duševné poruchy boli u obvineného prítomné v čase skutku. Vzhľadom na výrazný pokles rozumových schopností do pásma stredne ťažkej mentálnej retardácie a prítomnosť závažnej duševnej poruchy v zmysle psychózy – jednoduchej schizofrénie, bola schopnosť rozpoznať nebezpečenstvo a protiprávnosť jeho konania, ako aj schopnosť ovládať svoje konanie v čase skutku. Osobnosť obvineného je minimálne diferencovaná, stredne ťažko mentálne retardovaná. Prítomné sú prevažne impulzivita emočnej instability v anamnéze opakované ťažkosti s vyhodnotením situácie a jej neadekvátnosť spracovaním s následným poruchovým správaním pri deficite anticipačných schopností. Obvinený nie je schopný kritického postoja. Súdnosť je významnou mierou narušená. Obvinený nie je schopný chápať zmysel trestného konania. V súvislosti s posudzovaným trestným činom, nechápe v čom spočíva trestnosť jeho konania. Vzhľadom na zníženie rozumových schopností do pásma stredne ťažkej mentálnej retardácie je u obvineného významne znížená schopnosť plnohodnotne sa brániť. Pred vyšetrovacími orgánmi, rovnako nie je schopný plnohodnotnej účasti na súdnom pojednávaní. U obvineného je v dôsledku duševných porúch, ktorými trpí hrubo narušený kontakt s objektívnou realitou. V čase spáchania trestnej činnosti sa u menovaného nejednalo o kvalitatívnu poruchu vedomia so zmätenosťou a dezorientáciou. Pobyť obvineného na slobode z hľadiska psychiatrického je bez adekvátnej medikamentózneho liečby nebezpečný. Obvinenému doporučila ochranné psychiatrické liečenie ambulantnou formou, pri súčasnom porušení jeho sociálnej situácie. Znalkyňa už pri predchádzajúcom súdnoznaleckom vyšetrení konštatovala, že je z dôvodu prevencie jeho ďalšieho protiprávneho konania (opakovane sa dopúšťa obdobného konania) nevyhnutné uvažovať nad trvalým umiestnením obvineného do zariadenia sociálnych služieb, ako aj nad jeho obmedzením spôsobilosti na právne úkony (pokiaľ sa už neudialo). Nie je schopný samostatnej existencie. Vyžaduje permanentný dohľad, ktorý mu rodina (matka) podľa dosiaľ vyšetrovaného správania nie je možná zabezpečiť. Inštitucionalizácia mu bola doporučená aj ošetrojúcim psychiatrom dňa 22.10.2022, nakoľko vyžaduje 24 hod. opateru a dozor zo strany iných osôb. Patickú opitnosť nezistila. Osobnosť obvineného je primitívna, stredne ťažko mentálne retardovaná. Jeho schopnosť správne vnímať prežité skutočnosti, uchovať si ich v pamäti, správne reprodukovať je hrubo skreslená. Emočné prejavy a reakcie u posudzovaného sú nevyzpytatelné a neprimerané.

Znalkyňa tiež uviedla, že je to trvalý stav. Nie je vhodné, aby bol v domácom prostredí, potrebuje byť umiestnený do príslušného ústavu, kde sa oňho budú starať aj o ošatenie aj o stravu, podávanie liekov a permanentnej starostlivosti. Je to chudák, ktorý cez deň spí a v noci chodí po kontajneroch. Tam hľadá obživu a tam sa naje. On v podstate trpí a je chudák. Nedá sa nejakým spôsobom zmeniť jeho stav alebo vrátiť do pôvodného stavu. Jeho stav je trvalý a nedá sa vrátiť do pôvodného stavu, ani nijako kompenzovať. O neho sa starala stará mama, keď bol malý. A po smrti starej mamy ostal bývať so svojou biologickou matkou. On teraz žije v podstate spôsobom ako bezdomovec a znalkyňa nemá vedomosť o tom, že by bol podaný nejaký návrh na umiestnenie do ústavu. On nemôže fungovať s takýmito diagnózami sám v domácom prostredí, je to chorý človek a potrebuje 24hod. starostlivosť, pričom znalkyni tiež spomenul, že jeho invalidný dôchodok poberá niekto iný a nevie, či on reálne niečo má z tých peňazí.

Súd tiež vykonal dokazovanie vo vzťahu k preukázaniu spáchania samotného skutku, kde najmä z výpovede pôvodne obvineného, ako aj z fotodokumentácie, výpovede zástupcu poškodeného a ďalších dôkazov v súhrne vyplynulo, že bol spáchaný skutok, ktorý mal znaky trestného činu poškodzovania cudzej veci, o ktorého spáchaní súd nemal dôvodné pochybnosti, čím je splnený prvý predpoklad, aby vôbec mohlo byť ochranné opatrenie (spáchanie činu inak trestného pôvodne obvineným), splnený.

Opatrovníčka na verejnom zasadnutí uviedla, že jeho dôchodok poberá sestra a platí z toho dom, pričom ona berie opatrovateľský. Môže mu dávať čokoľvek, ale on si urobí svoje. Teraz je to už lepšie, naje sa, prezelečie sa. Veci mu dáva ona, pretože on si nevie zobrať veci. On si to oblečie a tak fungujú. Zo začiatku nebrala opatrovateľské, pričom keď umrela jej mama, tak už to prešlo na ňu. Jej sestra už vybavuje umiestnenie do zariadenia, a hľadá sa mu miesto, ale ešte nevedia, že kde pôjde.

V konečných návrhoch procesné strany nechali na zvážení súdu, či je nevyhnutné, aj vzhľadom na už skôr uložené a prebiehajúce ochranné liečenie, ukladať ho opätovne, duplicitne, v zásade však proti samotnému návrhu námietky nemali.

Vzhľadom k tomu, že zo záverov znaleckého dokazovania vyplynulo, že A. B. trpí a v čase spáchania skutku trpel vážnou duševnou chorobou, kde nie je možné očakávať zlepšenie zdravotného stavu a menovaný sa dopustil trestného činu, a v prípade neliečenia jeho súčasného stavu je možné očakávať, že sa bude jeho protiprávne správanie opakovať, pričom toto možno jednoznačne pokladať za nebezpečný stav pre neho ako aj pre jeho okolie, pokladal súd návrh prokuratúry za odôvodnený a preto rozhodol tak ako je uvedené vo výrokovvej časti tohto uznesenia a obvinenému nariadil ochranné psychiatrické liečenie ambulantnou formou.

Záverom súd uvádza, že aj keď už bolo v konaní OS Prešov pod sp. zn. 1Nt/4/2023, rozhodnuté o uložení ochranného liečenia ambulantnou formou pre obdobný skutok a toto v súčasnosti vykonáva, čiže skutočne reálne je uloženie druhého obdobného ochranného liečenia nadbytočné, z dikcie zákona vyplýva súdu obligatórna povinnosť za splnenia zákonných podmienok kumulatívne – spáchanie činu inak trestného, nepričetnosť a nebezpečenstvo jeho pobytu na slobode – takéto liečenie uložiť a nedáva súdu manévrovací priestor. Preto aj keď samotná znalkyňa uviedla, že postačuje aktuálne prebiehajúce ochranné liečenie, súd sa s takýmto návrhom prokuratúry musel vysporiadať a zákon mu dáva v tomto prípade povinnosť liečbu uložiť. Zároveň súd dodáva, že pre pôvodne obvineného sa však v reálnej praxi nezmení nič a naďalej bude vykonávať ochranné liečenie s tým istým obsahom a u tej istej lekárky, akurát v dvoch samostatných paralelných konaniach.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť, ktorú možno podať do 3 (troch) pracovných dní odo dňa jeho oznámenia alebo doručenia na Krajský súd v Prešove, prostredníctvom Okresného súdu Prešov. Sťažnosť má odkladný účinok.